

“In een levendige stad is ook biologische diversiteit van belang”

Ingrid Ackermans uit Rotterdam reageerde enthousiast op de oproep van Bijenhouden aan imkers in de stad om iets te vertellen over hun imkerpraktijk. Op een kille februarimiddag tref ik Ingrid vlakbij het centraal station in Rotterdam. Bij een cappuccino verkennen we de eerste contouren van de stadsimkerij.

Natuurlijk is het direct de vraag wie nu eigenlijk ‘stadsimker’ is. Veel imkers hebben immers hun volken dicht in de buurt van de bebouwing staan, hoe kan het ook anders in Nederland. Ben je met volken midden in een dorp een ‘stadsimker’? Maakt een vinexwijk je tot ‘stadsimker’? Moet je je bijen op een dak houden om ‘stadsimker’ te zijn? Veel definities zijn willekeurig, we laten het maar even zo.

Ingrid zorgt sinds 2009 voor drie volken in Rotterdam, twee staan bij een schooltuinencomplex, hier werkt ze samen met een ervaren imker, en één volk staat in het wijkpark Oude Westen, waar de omwonenden een bloemen-, kruiden- en groentetuin onderhouden.

Stadslandbouw

Ingrid is afgestudeerd als stedenbouwkundige aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst en daarvoor als landschapsontwerper aan de Hogeschool Larenstein. Sinds 2011 werkt ze als zelfstandig ontwerper in Bureau Botersloot. Met veel enthousiasme werkt ze aan ruimtelijke plannen voor een levendige stad waarin diversiteit essentieel is; ruimtelijke diversiteit, economische diversiteit, maar ook vooral biologische diversiteit. Een van de mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten is het ontwikkelen van stadslandbouw en wel op zo’n schaal dat het met een lokale afzet tot een rendabele onderneming zou

kunnen komen, dus werk genereert. Er komen veel lijntjes samen rondom stadslandbouw: de gemeente kan besparen op onderhoud, steeds meer mensen worden zich ervan bewust dat behoud van de biodiversiteit aandacht vereist. Er is de behoefte bij veel mensen in de bebouwde omgeving om contact te houden met groen en met de voedselvoorziening (Eetbaar Rotterdam). Meer vanzelfsprekend bewegen door het onderhouden van de buurtmoestuin, bevorderen van sociale cohesie, het zijn weer andere motieven. En ook het ontwikkelen van lokale markten voor lokale producten, wat de ecologische voetafdruk vermindert door de transportkilometers van het voedsel te beperken. Meer (goed onderhouden) groen gaat wijkverpaupering tegen en bevordert het welzijn van mensen.

Steden bouwen, bijen houden

De populariteit van het imkeren in de stad lijkt mee te liften met de hype van de stadslandbouw. Vanuit haar belangstelling voor stadslandbouw was voor Ingrid de stap naar de basiscursus bijenhouden niet zo groot, toen ze las over vergrijzing onder de imkers. Bijen houden verrijkt haar werk als stedenbouwkundige. Vanuit de bij gezien levert het toch weer een andere kijk op de omgeving: stedelijke ecologie wordt ineens heel praktisch als het om drachtplanten gaat. En via de bijen kwam Ingrid ook vaker in gesprek met mensen die de groene plekken in de stad koesteren en met mensen die geïnteresseerd zijn in echt lokale honing.

De omwonenden van het wijkpark waar één van de volkjes staat, beschouwen de bijen als ‘hun’ bijenvolk. In de tuin kweken de bewoners bloemen, groenten en kruiden en het bijenvolk vormt een onlosmakelijk onderdeel van de tuin, waar iedereen mee meeleeft. Ingrid is een ware ambassadeur wanneer ze aan

de belangstelling en nieuwsgierigheid van mensen tegemoet komt door nauwkeurig te vertellen wat ze doet en waarom.

Wijkhoning

Praktisch betekent het hebben van een volkje in een park dat je vooraf precies bedenkt wat je gaat doen en wat je nodig hebt. Ingrid heeft geen opslagmogelijkheid bij de kast, ze gebruikt soms een lege broedkamer om spullen in te bewaren, maar verder reist alles op de fiets mee van huis naar de bijen en weer terug.

Met zwermpreventie probeert ze heel nauwkeurig te zijn. Ze vindt hierbij de 'zwarte' bijtjes van het wijkpark wat makkelijker te hanteren dan de snelgroeiende buckfastvolken die bij het schooltuinencomplex staan. Daar waren de bijen haar het eerste jaar te snel af. Gelukkig grenzen de schooltuinen bijna aan diergaarde Blijdorp en een volkstuintencomplex waar ook imkers resideren. Dus mogelijk is de zwerm goed terecht gekomen.

Honingslingeren doet ze bij een bevriend imker, want met de honingkamers naar vierhoog is teveel gesjouw. De honing wordt door de bewoners rond het wijkpark met open armen ontvangen, geen enkele honing kan op tegen de honing uit hun 'eigen' Oude Westen-park. De dracht in en rond het park is het hele seizoen verzekerd door de bollen, bloemen en kruiden en hederen in de tuin, de kastanjes, esdoorns, robinia's en linden in het park en de omliggende straten. De kleine vijver voorziet de bijen van het honignodige vocht.

Het wijkpark Oude Westen is in deze vorm een kleinschalig mekka voor de bijen, de imker en de bewoners. En de stadsimker lijkt hier helemaal op haar plek.

foto Ingrid Ackermans

foto Ardlime Korevaar

Boven: reuzenbalsemien en koninginnenkruid. Onder: Ingrid hoort iets zoemen

Detail

Mari van Iersel

foto Mari van Iersel

Bedrading

Imkers bedraden raampjes om daar kunstraat op vast te kunnen zetten. Horizontaal of verticaal, naar gelang de voorkeur van de imker. De bijen maakt het niet uit. Meestal bouwen de bijen de raat zo uit dat er van de draad niets meer te zien is. Hier hebben de bijen wel erg duidelijk laten merken dat ze niet blij zijn met zo'n draad in de raat. Als er veel nectar binnenkomt en ze alle ruimte willen benutten om de honing op te slaan bouwen ze deze ruimte dicht, maar in het broednest willen ze dan nog wel eens een verticale rij cellen op de plaats van de draad, leeg laten.

De lezer schrijft

Bijen en de gsm

Vandaag lees ik in mijn krant (Trouw, 27 febr. 2012) dat de Wageningse wetenschapper Blacquièr de 'onder wetenschappers weggehoonde' invloed van de gsm-stralen op bijenvolken gaat onderzoeken.

Misschien dat mijn ervaring van deze zomer een interessante bijdrage aan die studie kan zijn. Ik was bezig in mijn bijenkast toen mijn mobieltje - diep onder mijn kleren verborgen - overging. Nooit heb ik mijn mobiel bij me, maar ik was hem vergeten en hij zat op zijn normale plek aan mijn ceintuur.

Ik liep zo'n tien meter van de kast weg. Ik sloot de kast niet. Mijn mede-imker was daar nog volop aan het werk. Op zo'n tien meter afstand deed ik mijn kap af en pakte mijn mobieltje onder mijn kleding vandaan. Inmiddels ging hij niet meer over en was alles stil geworden. Maar ja ik was nieuwsgierig wie gebeld had. Toen ik mijn mobieltje te voorschijn haalde, zag ik een groot wolk bijen uit de kast komen. Ze vlogen op mijn handen af. Het werd een kluwen bijen op mijn handen. Het waren er zeker duizend. Ik legde mijn mobiel heel voorzichtig op de grond. En ik deed een paar stappen naar achteren. Ze vlogen nu allemaal naar mijn mobiel op de grond. Even later vlogen ze terug naar de kast. Mij lieten ze achter met een groot aantal steken. Mijn handen waren zo gezwollen dat ik er mee naar de huisarts ging. Deze heeft niet veel gedaan. Ik heb twee dagen met ijs in washandjes alles afgekoeld en de derde dag was alle leed geleden.

Daarom imkers... houd je mobieltje toch maar thuis. En meneer Blacquièr wens ik veel succes bij zijn onderzoek.

Rob Mascini, Heemstede